

**OPPTRAPPINGSPLAN
FOR
PSYKIATRITJENESTEN I
VEGÅRSHEI KOMMUNE
2006 - 2008**

**Opptrappingsplan
for
psykiatritjenesten
i
Vegårshei kommune
2006 - 2008**

Opptrappingsplanen for psykiatri i Vegårshei kommune ble første gang behandlet i kommunestyret i juni 1998. Det legges opp til rullering av opptrappingsplanen i 2008 dersom opptrappingsperioden blir forlenget.

*** Vedtatt første gang juni 1998**

*** Administrativ rullering utført des.2000**

*** Administrativ rullering utført september 2002.
(Vedtatt – K-sak 73/02, behandla i møte 01.10.02)**

***Administrativ rullering utført oktober 2003
(Vedtatt – K-sak /03, behandla i møte 16.12 .03)**

*** Rullert av ad-hoc-utvalg januar 2004
(Vedtatt K- sak 008/04 behandlet i møte 17.02.04)**

*** Nytt økonomisk oppsett 2004 – 2008 er lagt fram for
kommunestyret i deres møte 12.10.04 uten merknader,
(plandokumentets kap. 7).**

**Administrativ rullering sept. – 05.
Vedtatt K-sak 95 /05**

Innholdsfortegnelse:

1. INNLEDNING	4
2. NASJONALE MÅL OG FØRINGER	4
3. KOMMUNENS HOVEDMÅL	6
4. BRUKERGRUPPAS OMFANG	6
5. VURDERING AV MÅLOPPNÅELSE, JFR OPPTRAPPINGSPLANEN	6
6. BESKRIVELSE AV KOMMUNENS ORGANISERING AV PSYKISK HELSEARBEID.	7
7. KOMMUNENS FREMTIDIGE BEHOV:.....	8
8. SPESIELLE SATSINGSOMRÅDER I PLANPERIODEN	8
9. KONKRETE TILTAK	8
10. RESSURSBEHOV	9
11. OPPSETT OVER TILTAK I OPPTRAPPINGSPERIODEN	9
12. AVSLUTTENDE MERKNADER	10

1. INNLEDNING

Den administrative gjennomgang av plandokumentet har denne gang vært gjennomført av enhetsleder sosiale tjenester Ole Petter Skjævestad, enhetsleder åpen omsorg Anne Marie Isaksen og enhetsleder for flyktningsjenester Kjetil Torp. For øvrig har de fleste andre enheter vært trukket inn for orientering/informasjon/drøftinger. (Skole, barnehage, institusjon, helse, omsorg.)

Planen har i seg følgende elementer:

- Nasjonale mål og føringer
- Oversikt over brukere av tjenesten
- Kommunens målsetting
- Vurdering av måloppnåelse
- Beskrivelse av organiseringen av det psykiske helsearbeidet i kommunen
- Brukergruppens omfang
- Kommunens fremtidige behov
- Satsingsområder i perioden 2006 - 2008
- Konkrete tiltak
- Ressursbehov
- Oppsett over bruk av opptrappingsmidler i planperioden

2. NASJONALE MÅL OG FØRINGER

Overordnet målsetting:

Opptrappingsplanen skal bidra til å fremme selvstendighet og evne til å mestre eget liv for mennesker med psykiske lidelser. Dette forutsettes lagt til grunn ved planlegging, utbygging, organisering og daglig drift av tjenestene på alle nivåer. Rammene rundt den enkeltes tilværelse må ivareta grunnleggende behov som trygghet og en verdig livssituasjon.

Forebyggende arbeid

Det skal satses sterkere på forebyggende arbeid, lavterskeltiltak, og gode samarbeids rutiner mellom berørte tjenester. Det må tas hensyn til nye utfordringer knyttet til psykisk helse og levevaner.

Brukermedvirkning og informasjon

For 2004 ble brukermedvirkning stilt som nytt vilkår. Det er viktig at kommunen videreutvikler og styrker samarbeidet med bruker- og pårørende organisasjoner om planlegging og gjennomføring av tiltak innen psykisk helsearbeid. Det er forutsatt at slikt samarbeid er etablert innen utløpet av 2005. Vi viser her til kravet om økt vektlegging av brukermedvirkning som vilkår for utbetaling av øremerkede midler som er omtalt nedenfor.

Brukerundersøkelser i kommunene

Kommunene forutsettes å etablere rutiner for tilbakemeldinger fra brukerne (brukerundersøkelser og lignende). I den enkelte kommune forutsettes opplegget planlagt og

gjennomført i samarbeid med brukerne og deres organisasjoner. Det er varslet i budsjettproposisjonen at fra og med 2006 vil det bli stilt som vilkår for det øremerkede tilskuddet at slike rutiner er etablert.

Bolig

I budsjettproposisjonen er tilrettelagt bolig med praktisk og lett tilgjengelig hjelp framholdt som et av de viktigste tiltakene som kommunene har ansvaret for. Det er derfor nødvendig at kommunene iverksetter flere ulike tiltak for å sikre personer med alvorlige psykiske lidelser en tilrettelagt bolig. Ved siden av omsorgsbolig satsing i opptrappingsplanen forutsettes det at kommunene gjennomfører nødvendige boligtiltak på basis av de ordinære boligpolitiske virkemidler (finansieringsstøtte fra Husbanken, boligtilskudd til kommunene, bostøtteordninger). Det forutsettes at dette er tydelig nedfelt i kommunens plan for psykisk helse.

Fylkesmannen vil foreta særskilt oppfølging ift. kommunens boligtiltak overfor personer med psykiske lidelser. Departementet har bebudet en ny gjennomgang av behovet for boliger og tilrettelegging av bosituasjonen. Stortinget vil bli orientert om status i løpet av 2005. De regionale helseforetakene er i eget brev særskilt bedt om å sørge for at det ikke skjer en ytterligere reduksjon i antall sykehjemsplasser før gjennomgangen er foretatt.

Fast strukturert samarbeid med helseforetak (DPS-områder)

Det forutsettes i budsjettproposisjonen at alle kommuner og respektive helseforetak (DPS-områder) i løpet av 2005 har etablert et fast, strukturert samarbeid om tjenester til barn, unge og voksne. Det bør inngås forpliktende samarbeidsavtaler som omfatter rutiner for utskrivning, faglig og økonomisk samarbeid om særlig ressurskrevende brukere, rutiner for individuell plan, kompetansehevende tiltak m.v. Brukerorganisasjonene forutsettes trukket inn i samarbeidet.

Prioriteringer - om bruken av midlene

Tiltak for barn og unge

Midlene kan nyttes til:

- utbygging av psykososiale tjenester og kultur- og fritidstiltak for barn og unge som har eller er særlig utsatt for psykiske problemer eller lidelser
- styrke helsestasjons- og skolehelsetjenesten med vekt på psykososialt arbeid og etablering av helsestasjon for ungdom
- kompetanseheving og rekruttering

Tiltak for voksne

I budsjettproposisjonen (St.prp.nr.1 (2004-2005) s.189) fremgår det at:

”Kommunenes innsats bør særlig rettes inn mot mennesker med alvorlige eller moderate psykiske lidelser og særlig vektlegge:

- tilfredsstillende bolig med tilstrekkelig bistand
- mulighet til å delta i meningsfulle aktiviteter, om mulig sysselsetting
- mulighet til å delta i et sosialt fellesskap og unngå sosial isolasjon
- nødvendige og tilpassede helse- og sosialtjenester”

I tillegg skal midler nyttes til styrking av bruker- og pårørende organisasjonene og brukerrettede tiltak.

I tråd med tidligere signaler forutsettes at den enkelte kommune ved disponeringen av

tilskuddene legger til grunn at det for voksne først skal være etablert et tilfredsstillende tilbud på de ovennevnte områdene før et bredere tilbud bygges ut.

Midlene kan nyttes til:

- nye tilrettelagte botilbud
- styrking av hjemmebaserte tjenester og boveiledning
- utvikling av varierte aktivitetstilbud
- flere støttekontakter, kultur- og fritidstiltak, gjerne i samarbeid med frivillige
- organisasjoner
- styrking av øvrige tilrettelagte tjenester i kommunen

Tilskuddene kan også nyttes til kompetanseheving og rekruttering.

3. KOMMUNENS HOVEDMÅL

Befolkningen i Vegårshei skal være sikret tiltak og tjenester som:

- *Forebygger utvikling av psykiske lidelser.*
- *Reduserer omfanget av psykiske lidelser*
- *Gir en best mulig livskvalitet for mennesker med psykiske lidelser.*

4. BRUKERGRUPPAS OMFANG

Brukergruppa kan i grove trekk fremstilles slik:

- a) En kronikergruppe (uvanlig stor jfr innbyggertallet)
- b) En liten gruppe med alvorlig psykiske lidelse
- c) En liten, men voksende gruppe med rus/psykiatri problematikk
- d) En gruppe med lettere psykiske lidelser (kan ha hjelpebehov i perioder eller over tid)

Et anslag over brukergruppa:

Barn/unge: 12- 15

Voksne: 35 – 45

5. VURDERING AV MÅLOPPNÅELSE, JFR OPPTRAPPINGSPLANEN

Siden forrige rullering, februar 2004, er de fleste tiltakene gjennomført. Spesielt vil nevnes tiltaket ”bolig med bemanning” og aktivitetsprosjektet.

Vegårshei har sammen med Arendal kommune og Sørlandet sykehus inngått en to-årig avtale om et samarbeidsprosjekt til brukere med psykiske lidelser.

Aktivitetsprosjektet gir et aktivitet og sysselsettingstilbud til mennesker i alle aldre, også de med psykiske lidelser.

Øvrige tiltak har vært brukermedvirkning, bl.a. bidratt med midler til rusfrie ungdomsarrangementer, til lag/forening. Barn og unge har fått støttekontakter til en meningsfylt fritid. Helsestasjon/ skolehelsetjenesten har hatt ulike tilbud/tjenester til denne brukergruppen. Det har også vært brukt midler i barnevernstjenesten og i aktivitetsprosjektet.

6. BESKRIVELSE AV KOMMUNENS ORGANISERING AV PSYKISK HELSEARBEID.

<p>ENHET HELSE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legetjenester • Helsesøstertjenester • Fysioterapeut tjenester 	<p>ENHET SKOLE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pedagogisk-psykologisk tjeneste (forebyggende) • Rådgiver/sosiallærer som jobber forebyggende/behandlende mot klasser og enkeltelever • Steg for steg 	<p>ENHET FLYKTNING TJENESTER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klientkontakt • Forebyggende arbeid • Koordineringsgruppe
<p>ENHET SOSIALE TJENESTER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sosial tjeneste • Barneverntjeneste • Forebyggende arbeid • Støttekontakt 	<p>ENHET ÅPEN OMSORG</p> <ul style="list-style-type: none"> • Psyk.spl tjeneste • Psyk ergoteri tjeneste • Hj.spl tjenester • Koordinator individuell plan 	<p>ENHET BARNEHAGE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tverrfaglig drøftingsgruppe mellom privat barnehage/PP/skole • Trygg og sterk(forebyggende

Det er en stor grad av tverrenhetlige samarbeidsmøter mellom enhetene.

Pga kommunens størrelse er det mest hensiktsmessig å ha møter fra sak til sak, da etter innkalling fra enheten som naturlig har hovedansvaret.

Det er etablerte møtefora for alle enhetene to ganger årlig, da på systemnivå.

I tillegg er det samarbeidsmøter med 2.linjetjenesten (habiliteringstjenesten, helseforetaket inkl distriktpsikiatriske sentre, pedagogisk/psykologisk tjeneste, barne,- og ungdomspsykiatrien og BUFETAT (statens barne,- og familie vern)), da etter behov, og fra sak til sak. Her kan det være en eller flere enheter involvert.

Den kommunale innsatsen, sammen med midler fra opptrappingsplanen er i stor grad et tverrenhetlig samarbeid. Det er kun i enkelt tilfeller at brukere mottar tjenester fra bare en enhet.

I 2005 er kommunen forespeilet 946 000 i opptrappingsmidler. Midlene foreslått brukt som følger:

Tiltak voksne:	Tilrettelagt bolig (2K/SSHF prosjekt)	kr 751 000,-
	Informasjon	kr 3 000,-
	Bruker/pårørende organisasjon	kr 2 000,-
Tiltak barn/unge	Helsestasjon/skolehelsetjeneste	kr 20 000,-
	Annet forebyggende psykososialt kultur/fritid	kr 150 000,-
	Støttekontakter	<u>kr 20 000,-</u>
		946 000,-

7. KOMMUNENS FREMTIDIGE BEHOV:

Barn/unge og voksne:

- Økt fokus på barn av foreldre med psykiske lidelser.
- Tilrettelegge boliger med /uten bemanning ved behov.
- Aktiviserings- og sysselsettingstilbud.
- Systematiske samarbeidsrutiner/arenaer mellom enhetene.
- Aktiv brukermedvirkning.
- Forebyggende tiltak.
- Tiltak retta mot flyktninger.

Kompetansebehov:

- Opplæring / kurs /hospitering i forhold til gruppen rus/psykiatri.
- Opplæring / kurs for ansatte som jobber med barn/unge.
- Systematisk veiledning til ansatte, fra sak til sak.
- Informasjon om kommunens tilbud til brukere med psykiske lidelser (ansatte, skoleelever, innbyggere).

8. SPESIELLE SATSINGSOMRÅDER I PLANPERIODEN.

Plangruppa ser behovet for:

- Opplæring av ansatte som jobber med barn/unge
- Tilrettelagte aktivitetstilbud og arbeidsplasser for mennesker med psykiske lidelser
- Bidra til tilrettelagte botilbud for mennesker med alvorlig psykisk lidelse
- Brukermedvirkning
- Forebyggende tiltak
- Større fleksibilitet og bedre koordinering av tjenestene for å gi individuelt tilpassa tjenestetilbud.
- Samordning av ressurser og kompetanse fra de ulike enhetene som yter tjenester til mennesker med psykiske lidelser.
- Større fokus på traumer og psykiske lidelser blant flyktninger

9. KONKRETE TILTAK

Plangruppa foreslår følgende tiltak:

- 1. Brukermedvirkning**, (dialog/samarbeid direkte med den enkelte bruker, med brukerutvalgene, aktuelle bruker/pårørendeorganisasjoner, brukerundersøkelse).
- 2. Innlemme og utvide aktivitetsprosjektet i ordinær drift fra 01.01.06**
Aktivitetsprosjektet har i 2005 fått tildelt 80 000,- kr i skjønnsmidler fra Fylkesmannen. Prosjektet avsluttes 31.12.05, og da har man behov for lønnsmidler tilsvarende 36% stilling for å opprettholde dagens nivå på aktivitetstilbudet.
- 3. Deltagelse i skoleprogrammet ”psykisk helse i skolen”**
Det vil i 2006 starte et eget program for skolene. Her vil Vegårshei melde sin interesse og delta aktivt.
- 4. Bistå brukere med alvorlig psykisk lidelse med tilrettelagte boliger med/uten bemanning**

Det er vanskelig å kartlegge et behov for boliger for denne brukergruppa på Vegårshei. Det er av den grunn et ønske fra plangruppa at det jobbes med enkeltsaker, og at man i de enkelte tilfelle finner de beste økonomiske og faglige tilretteleggingene. Tiltak er bl.a økt bemanning i åpen omsorg.

5. Opprette en koordinator for samordning av lokale tiltak (SLT – koordinator), evt i samarbeid med andre kommuner

En koordinator kan, evt i samarbeid med andre kommuner, ivareta en samordningsfunksjon mellom kommune, skole, politi og andre.

Formålet er å jobbe med forebyggende tiltak for barn og unge.

10. RESSURSBEHOV

Det er pr dags dato knyttet stor usikkerhet til størrelsen på opptrappingsmidlene de kommende år. Av den grunn legges det fra plangruppas side opp til en aktivitetsøkning for de siste tre årene i planperioden en økning tilsvarende tidligere år, 15%.

Da vil Vegårshei komme ut med følgende økning av opptrappingsmidlene:

2005		2006		2007		2008	
Sum	946 000		1 088 000		1 251 000		1 439 000
Økning		142 000		163 000		188 000	

11. OPPSETT OVER TILTAK I OPPTRAPPINGSPERIODEN

Tiltak barn/voksne:

	2006	2007	2008
Brukermedvirkning	5 000	5 000	5 000
Ressursøkning, aktivitetsprosjekt	130 000	65 000	30 000
Deltagelse i skoleprogram	7 000	15 000	
Tilrettelegging av bolig		13 000	123 000
Koordinator, SLT tiltak		65 000	30 000
Til sammen	142 000	163 000	188 000

Det forutsettes at 20 % av økningen skal være tiltak retta mot barn og unge.

TILTAK:	2006	2007	2008
VOKSNE:			
1. Psykiatrisk sjukepleier 100%	0	0	0
2. Ergoterapeut 40%	0	0	0
3. Aktivitør 50%	0	0	0
4. Drift av aktivitetstilbud	130	195	225
5. Støttekontakt	0	0	0
6. Veiledning/kompetanseheving	0	0	0
7. Arbeidstrening/sysselsetting	89	100	100
8. Kjøp av tjenester Myren Aktiv/annet	0	0	0
9. Dag-/avlastningstiltak inkl. PU	0	0	0
10. Komm. Egenandel VTA-bedrifter	0	0	0
11. Bemanning i ”tilrettelagt bolig” (ny)	751	739	739
12. Brukermedvirkning/informasjon	20	25	30
13. Tilrettelegging av bolig		13	122
SUM:	990	1072	1216

BARN/UNGE:			
1. Støttekontakt	23	26	26
2. Veiledning/kompetanse (Skoleprogram)	7	15	0
3. Tilskott til lag og foreninger	0	0	0
4. Interkommunalt barnevern	43	45	46
5. Arbeidstrening/sysselsetting	0	0	0
6. Kjøp av tjenester Myren Aktiv/annet	12	15	20
7. Dag-/avlastningstiltak	13	13	36
8. Koordinator, SLT tiltak		65	95
SUM:	98	179	223
SAMLA SUM ALLE TILTAK:	1088	1251	1439

12. AVSLUTTENDE MERKNADER

Det vil ikke være naturlig å legge opp til videre rullering av planen i opptrappingsperioden. Eventuelle økninger av opptrappingsmidler forutsettes disponert av administrasjonen.

Foto forside: Bilde fra Vegår

Fotograf : Karen Vegerstøl